

У К Р А Ї Н А

ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
**КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД КИЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ
«КИЇВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ КАДРІВ»**

вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, Київська обл., 09107, тел. 0(4563) 5-12-40,
тел./факс 5-04-24 E-mail: Kyiv_academy@ukr.net, Web: <https://www.kristti.com.ua/>
Код ЄДРПОУ 02139618

СХВАЛЕНО

Протокол вченої ради
КНЗ КОР «КОПОПК»
від _____ № _____

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КНЗ КОР «КОПОПК»
від 24.04.2024 № 70

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
підвищення фахової кваліфікації викладачів технологій
закладів професійної (професійно-технічної) освіти

Пояснювальна записка

Освітня програма (далі – Програма) підвищення фахової кваліфікації викладачів технологій закладів професійної (професійно-технічної) освіти розроблена на основі Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898; Порядку підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 року № 800, Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження національної рамки кваліфікації»; Професійного стандарту за професією «Майстер виробничого навчання», затвердженого наказом Міністерства економіки України від 17 серпня 2021 року № 430–21; «Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах» від 30 травня 2006 року № 419; вимог МОН України щодо впровадження державних стандартів робітничих професій на модульно-компетентній основі та інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність працівників освіти з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів, відповідно до сучасних викликів суспільства й освіти.

Сучасний викладач технологій закладу професійної (професійно-технічної) освіти має бути готовим до роботи за державними освітніми стандартами в контексті реформування системи освіти, у тому числі виконання заходів щодо реалізації євроінтеграційних процесів у

галузі освіти, інклюзивного підходу, посилення ролі цифрових технологій в організації освітнього процесу та активного використання технологій дистанційного навчання.

Мета освітньої Програми: професійний розвиток викладачів технологій закладів професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до державної політики в галузі освіти, удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей педагогів, необхідних для організації навчання, виховання та розвитку учнів професійно (професійно-технічної) освіти.

Основні завдання Програми:

- забезпечення розвитку загальних і професійних компетентностей педагогів закладів професійної (професійно-технічної) освіти;
- поглиблення й розширення знань викладачів технологій закладів професійної (професійно-технічної) освіти з теорії і практики навчання, що сприятиме якісним змінам в організації освітнього процесу та створить передумови для інноваційних перетворень у сучасній системі професійного (професійно-технічного) навчання;
- активізація розвитку значущих професійних якостей педагогів закладів професійної (професійно-технічної) освіти;
- удосконалення вмінь викладачів технологій закладів професійної (професійно-технічної) освіти відповідно до основних напрямів державної політики, її європейського вектору розвитку;
- поглиблення й розширення теоретичних знань з фахових і психолого-педагогічних дисциплін.

Особливості організації освітнього процесу за освітньою програмою

Вивчення деяких питань, модулів, окремих тем, послідовність вивчення, загальна кількість годин на вивчення тем можуть бути зміненими, окремі питання тем програми можуть бути перенесені в інші теми в залежності від загальної концепції робочої програми навчання.

Очікувані результати навчання можуть різнитися залежно від кваліфікаційної категорії та педагогічного досвіду слухачів.

Теоретична складова освітньої програми може бути реалізованою через лекції/відеолекції/вебінари/відеоконференції тощо. Практична складова – через практикуми/навчальні тренінги/семінари/майстер-класи тощо.

Навчальні заняття в синхронному режимі при дистанційній формі навчання проводяться з використанням спеціального програмного забезпечення для проведення вебконференцій з обов'язковою участю слухачів. Інші види занять в асинхронному режимі проводяться в різних форматах.

Загальні очікувані результати охоплюють

Знання й розуміння:

- сучасних тенденцій розвитку освіти загалом;
- нормативно-правових основ, законодавчих актів у сфері професійної (професійно-технічної) та базової середньої освіти;
- структури та змісту типової освітньої програми та освітньої програми закладу освіти, типового навчального плану та робочого навчального плану;
- навчальної програми;
- планування освітньої діяльності в закладі професійної (професійно-технічної) освіти;
- академічної свободи викладача в організації освітнього процесу.

Уміння:

- організовувати освітній процес відповідно до вимог законодавства;
- визначати предметний зміст і послідовність його опрацювання з урахуванням вимог державного стандарту базової середньої освіти, типової освітньої програми для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (освітніх програм, укладених науковими установами, іншими суб'єктами освітньої діяльності, що затверджені у відповідному порядку), попередніх результатів навчання учнів, їх освітніх потреб;

- формувати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей;
- ефективно взаємодіяти й працювати в команді.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- гуманістична спрямованість освітнього процесу;
- дитиноцентризм, цінність особистості;
- готовність до реалізації сучасних цілей освіти;
- професійна мобільність та гнучкість;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- відданість ідеї щодо значущої участі в освітньому процесі усіх учнів;
- просування демократичних цінностей (повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність);
- просування національно-патріотичних та демократичних цінностей (патріотизм, українська національна ідентичність, готовність стати на захист України, відповідальність за долю держави, повага до багатоманітності, право вибору, формування спільноти, полікультурність).

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу: комп'ютерна техніка, офісне ПЗ, навушники, мікрофон, колонки, гаджети (планшет, смартфон), обладнання STEM, обладнання для майстерень, постійний доступ до глобальної мережі «Інтернет», наявність облікового запису Google (особистого чи корпоративного).

1.	Розробник освітньої програми	Сацюк Олена Іванівна, методист вищої категорії відділу загальної середньої освіти Комунального навчального закладу Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів»					
2.	Найменування освітньої програми	Освітня програма підвищення фахової кваліфікації викладачів технологій закладів професійної (професійно-технічної) освіти					
3.	Мета програми	Удосконалення раніше набутих та/або набуття нових компетентностей, необхідних для організації навчання, виховання та розвитку здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти					
4.	Цільова аудиторія за спеціальністю або за посадою педагогічного працівника	Викладачі технологій закладів професійної (професійно-технічної) освіти					
5.	Напрямок освітньої програми	Професійна компетентність викладача закладів професійної (професійно-технічної) освіти					
6.	Зміст освітньої програми	№ з/п	Освітній компонент (модуль, тема)	Засоби провадження			
				Кількість годин			
				лекційні	семінарські	практичні	усього
		1.	Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в	4	2	2	8

			контексті викликів XXI століття				
	1.1.	Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу	2				2
	1.2.	Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традиції та інновацій	2				2
	1.3.	Національна ідентичність в історичному вимірі				2	2
	2.	Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище НУШ: територія безпеки та розвитку	2			18	20
	2.1. Інваріантна складова модуля		2			12	14
	2.1.1.	Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах НУШ	2			2	4
	2.1.2.	Критерії та індикатори оцінювання якості педагогічної діяльності				2	2
	2.1.3.	Створення безпечної освітньої екосистеми закладу освіти				2	2
	2.1.4.	Психологічна підтримка учасників освітнього процесу				6	6
	2.2. Варіативна складова модуля					6	6
	2.2.1.	Інклюзивна освіта: теорія і практика				6	6
	2.2.2.	Формування команди для розвитку культури демократії в школі				6	6
	2.2.3.	Побудова індивідуальної програми професійного розвитку вчителя				6	6
	3.	Модуль 3. Фаховий. Організація освітнього процесу у закладі професійної (професійно-технічної) освіти	6			32	38
	3.1. Інваріантний фаховий модуль		6			14	20
	3.1.1.	Формування освітнього середовища у ЗП (ПТ)О	4				4
	3.1.2.	Методика професійної освіти				4	4
	3.1.3.	Інноваційні освітні та виробничі технології				4	4
	3.1.4.	Інноваційні технології в закладі професійної освіти				2	2
	3.1.5.	Особливості викладання предметів технологічної освітньої галузі в умовах Нової української школи				4	

		3.1.6.	Організація роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладі П(ПТ)О	2			2
		3.2. Варіативна складова модуля				18	18
		3.2.1.	Інструменти формування навичок безпеки й здоров'язбереження в учасників освітнього процесу			6	6
		3.2.2.	Адитивні технології (3Д моделювання) в освітньому процесі			6	6
		3.2.3.	Кабінет безпеки в закладі професійної (професійно-технічної) освіти: компетентнісний потенціал та методика використання			6	6
		3.2.4.	Профілактика правопорушень серед підлітків			6	6
		3.2.5.	Мобінг та булінг в освітньому середовищі: як розпізнати та як діяти			6	6
		3.2.6.	Розвиток м'яких навичок педагогів для професійного зростання			6	6
		3.2.7.	Освітні та психологічні втрати в сучасному освітньому середовищі			6	6
		4.	Модуль 4. Діагностико-аналітичний			8	8
		4.1.	Установче заняття. Вхідне діагностування			2	2
		4.2.	Конференція з обміну досвідом			2	2
		4.3.	Захист випускних робіт			2	2
		4.4.	Вихідне діагностування			2	2
			Разом:	12		60	72
7.	Обсяг (тривалість), що встановлюється в годинах та/або кредитах ЄКТС	72 год / 2,4 ЄКТС					
8.	Форма підвищення кваліфікації	Очна, дистанційна, очно-заочна, пролонгована					
9.	Вид підвищення кваліфікації	Навчання за освітньою програмою підвищення кваліфікації					
10.	Перелік компетентностей, що	Загальні компетентності: ЗК.01, ЗК.02, ЗК.03, ЗК.04, ЗК.05 Професійні компетентності: А1 Мовно-комунікативна компетентність (А1.1, А1.2, А1.3, А1.4);					

	вдосконалювати муться	A2 Предметно-методична компетентність (A2.1, A2.2, A2.3, A2.4, A2.5, A2.6, A2.7); A3 Інформаційно-цифрова компетентність (A3.1, A3.2, A3.3); B1 Психологічна компетентність (B1.1, B1.2, B1.3, B1.4); B2 Емоційно-етична компетентність (B2.1, B2.2, B2.3); B3 Компетентність педагогічного партнерства (B3.1, B3.2, B3.3); V1 Інтегративна компетентність (V1.1, V1.2, V1.3); V2 Здоров'язбережувальна компетентність (V2.1, V2.2, V2.3, V2.4, V2.5); V3 Проєктувальна компетентність (V3.1); Г1 Прогностична компетентність (Г1.1, Г1.2); Г2 Організаційна компетентність (Г2.1, Г2.2); Г3 Оцінювально-аналітична компетентність (Г3.1, Г3.2, Г3.3); Д1 Інноваційна компетентність (Д1.1, Д1.2, Д1.3); Д2 Здатність до навчання впродовж життя (Д2.1, Д2.2); Д3 Рефлексивна компетентність (Д3.1)
11.	Очікувані результати	Удосконалення загальних та професійних компетентностей
12.	Особа (особи), які виконують освітню програму	Рогова В.Б. Пашенко Д.І. Перерва В.С. Довгань А.І. Бачинська Є.М. Часнікова О.В. Аносова А.В. Шевченко А.М. Алексєєва О.І. Слободяник Г. І. Луценко Т. М. Дерій О. В. Сацюк О.І. Сушко С.О. Борбіт А.В. Качуровський В.С. Славінська М.О.
13.	Строки виконання програми	Календарний рік
14.	Місце виконання освітньої програми	Комунальний навчальний заклад Київської обласної ради «Київський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних кадрів» (вул. Ярослава Мудрого, 37, м. Біла Церква, 09107)
15.	Вартість надання освітньої послуги	Собівартість обраховується в залежності від наповнення груп згідно з вимогами чинного законодавства
16.	Мінімальна та	25-30 осіб

	максимальна кількість осіб у групі	
17.	Документ, що видається за результатами підвищення кваліфікації	Свідectво про підвищення кваліфікації
18.	Забезпечення розміщення освітньої програми на сайті	сайт: https://www.kristti.com.ua/ програма:

Модуль 1. Соціально-гуманітарний. Модернізація системи освіти в контексті викликів XXI століття

1.1. Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу

Роль освіти у формуванні та розвитку людського капіталу: огляд класичних та сучасних підходів. Аналіз програм та національних стратегій розвитку людського капіталу європейських країн та України. Переваги та обмеження у розумінні ролі освіти в процесі формування людського капіталу. Розгляд перспектив розвитку освіти та її впливу на людський капітал у майбутньому. Реалізація інноваційного освітнього проекту на всеукраїнському рівні за темою «Модель національного освітнього технопарку з підвищення якості освіти у викликах воєнного/повоєнного часу».

1.2. Гуманістичні аспекти модернізації освіти в контексті традицій та інновацій

Гуманістичні підходи до модернізації освіти. Традиціоналізм в освіті: огляд традиційних підходів до освіти. Методологічні принципи виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності. Генеза проявів цих принципів у модернізації освітнього процесу від античних часів до сьогодення. Стандартизація змісту освіти. Аргументи за збереження традицій в освіті. Прогресивізм в освіті. Ідея інноваційного підходу до освіти. Аргументи за впровадження інновацій в освітній процес.

1.3. Національна ідентичність в історичному вимірі

Поняття національної та громадянської ідентичності. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» та його статті щодо основних напрямків освітньої діяльності. Різновиди освітніх заходів, пропоновані Законом України для реалізації основних напрямків виховання національної та громадянської ідентичностей. Історична генеза української національної ідентичності: між конфронтацією та співробітництвом. Проблематика та методика національно-патріотичного, військово-патріотичного, громадянського та духовно-морального виховання. Пошукова та творча діяльність учнів у формуванні національної та патріотичної діяльності.

Очікувані результати за соціально-гуманітарним модулем 1 охоплюють:

Знання й розуміння:

- сутності людського капіталу та його впливу на соціально-економічний розвиток;
- ролі освіти у формуванні кваліфікаційного потенціалу суспільства та індивідуального розвитку кожної особистості;

- впливу освіти на здоров'я, економічний розвиток, соціальну стабільність та культурні процеси;
- суті наступних методологічних принципів виховання: природовідповідності, культуровідповідності та народності;
- цифрових технологій та електронних освітніх ресурсів для навчання учнів іноземної мови;
- сутності української національної ідеї;
- ролі духовно-морального фактору та духовної свідомості в справі становлення національної ідентичності, мотивації багатьох поколінь українців до захисту своєї Батьківщини.

Уміння:

- аналізувати взаємозв'язок між рівнем освіти нації та її економічними показниками;
- синтезувати інформацію щодо ефективних підходів до розвитку освіти для забезпечення сталого розвитку суспільства;
- створювати стратегії та програми розвитку освіти з урахуванням потреб сучасного ринку праці та соціокультурних вимог;
- використовувати нові досягнення в психології чи фізіології для поліпшення результативності своєї роботи;
- ефективно використовувати можливості цифрових технологій;
- використовувати у практичній діяльності сучасні тенденції викладання і навчання у закладах освіти з урахуванням впровадження дистанційного навчання;
- використовувати нетрадиційні форми уроків для підвищення мотивації учнів до вивчення іноземної мови;
- чітко і переконливо висловлювати свої думки про історичні аспекти національної ідентичності та ефективно обмінюватися інформацією з іншими.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- підтримка принципу доступності освіти для всіх шарів суспільства, незалежно від соціального статусу чи матеріального стану;
- готовність до впровадження нових методів та технологій у освітній процес для підвищення ефективності освіти;
- усвідомлення важливості знань як основного ресурсу для розвитку суспільства та самореалізації особистості;
- усвідомлення власної ролі у формуванні та розвитку людського капіталу як ключового чинника сталого розвитку суспільства;
- усвідомлення об'єктивної необхідності впровадження інновацій в освітньому процесі при виникненні нових наукових знань у психології, фізіології, антропології;
- усвідомлення необхідності постійного професійного розвитку;
- усвідомлення ролі вчителя як фасилітатора освітнього процесу;
- усвідомлення своєї національної ідентичності, але при цьому відкритість для самокритики і вільність від націоналістичних уявлень.

Модуль 2. Професійний. Освітнє середовище НУШ: територія безпеки та розвитку

2.1. Інваріантна складова модуля

2.1.1. Професійний розвиток педагогічних працівників в умовах НУШ

Основні ідеї та принципи НУШ. Аналіз впливу освітньої реформи НУШ на зміни в педагогічній практиці. Ключові аспекти професійного розвитку в умовах НУШ. Роль педагога у процесі реформування освіти. Визначення інструментів та методів професійного розвитку педагогів. Перспективи професійного розвитку вчителів в контексті НУШ.

2.1.2. Критерії та індикатори оцінювання якості педагогічної діяльності

Поняття «критерії оцінювання» та «індикатори якості педагогічної діяльності», їх взаємозв'язок та значення у педагогічній практиці. Розгляд основних видів критеріїв якості педагогічної діяльності відповідно до вимог «Абетки для директора». Пояснення та приклади індикаторів, що відображають кожен з цих критеріїв. Практика оцінювання та самооцінювання педагогічної діяльності. Застосування критеріїв та індикаторів педагогічної діяльності до підготовки до проходження сертифікації та атестації.

2.1.3. Створення безпечної освітньої екосистеми закладу освіти

Поняття фізична безпека, безпечне освітнє середовище. Екосистемний підхід. Формула “Дитина у безпеці”. Поняття інформаційної безпеки. Цифрова безпека. Інформаційна культура та інформаційна гігієна. Джерела інформації. Види медіа, їх вплив на споживача інформації. Психологічна безпека в освітньому середовищі: ключові поняття, інструменти і механізми формування, розподіл відповідальності та ролей.

2.1.4. Психологічна підтримка учасників освітнього процесу

Тема 1. Психологічні аспекти створення сприятливого безпечного середовища в закладі освіти

Поняття безпечного і здорового освітнього середовища. Причини недостатнього рівня розбудови безпечного і здорового освітнього середовища в сучасних навчальних закладах. Указ Президента України «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі». Особливості спілкування дорослих, що актуалізують агресивну поведінку учнів.

Тема 2. Техніки та методи самоцілення та саморегуляції особистості

Підходи до реагування на наслідки надзвичайних ситуацій. Основні принципи надання психосоціальної допомоги. Ресурсність, модель подолання стресу М. Лаада (BASIC PH). Емоційні порушення у дітей різних вікових категорій, вплив стресу на успішність навчання учнів. Шляхи відновлення ресурсного стану в умовах війни. Збереження психологічного здоров'я під час самоізоляції, дієві техніки самопомоги. Особливості зниження рівня тривожності в учнів.

Тема 3. Життєстійкість особистості в кризових ситуаціях

Психічне здоров'я та психосоціальна підтримка: зміст понять. Надзвичайні ситуації. Благополуччя людини. Взаємозв'язок проблем психічного здоров'я та психосоціальної підтримки в надзвичайних ситуаціях. Визначення понять «стрес», «життєстійкість». Забезпечення необхідних умов для подолання гострої реакції психіки людини на стрес. Опановування прийомом, які сприяють управлінню стресом та відновленню емоційної рівноваги в надзвичайних ситуаціях. Стратегії подолання стресу.

Очікувані результати за інваріантною складовою професійного модуля 2.1. охоплюють:

Знання й розуміння:

- вимог та особливостей професійного розвитку педагогічних працівників в контексті НУШ;
- взаємозв'язку між основними принципами Нової української школи та потребами сучасного суспільства;
- ролі педагога як каталізатора особистісного розвитку учня в умовах нової парадигми освіти;
- сутності критеріїв та індикаторів в оцінюванні якості педагогічної діяльності;
- сучасних тенденцій розвитку освіти;
- поняття фізичної безпеки, безпечного освітнього середовища;
- психологічних основ емоційно-вольової саморегуляції;
- принципів цілісності душі та тіла людини, фізичного та психічного;

- стресових емоційних станів та екологічних (конструктивних) способів вираження емоцій;
- алгоритму роботи з тривожними думками;
- важливості самоусвідомлення та напрацювання навичок емоційно-вольової саморегуляції в професійній діяльності педагогів;
- наслідків впливу стресових емоцій на стосунки з оточуючими та здоров'я педагога;
- психологічних особливостей різних видів спілкування;
- правил і технік конструктивної комунікації;
- можливостей діагностування та попередження конфліктів у педагогічній взаємодії;
- проблемних зон щодо налагодження безконфліктної професійної та особистої взаємодії;
- розвитку психологічної стійкості та резильєнтності.

Уміння:

- аналізувати власний досвід, навички та потреби для визначення пріоритетів у професійному розвитку;
- розробляти стратегії та дії для досягнення поставлених цілей;
- планувати свій професійний розвиток, враховуючи вимоги НУШ та потреби власної педагогічної практики;
- упроваджувати засоби самовдосконалення та підвищення кваліфікації для постійного професійного зростання;
- аналізувати педагогічну діяльність з використанням різних критеріїв та індикаторів якості освіти;
- організовувати освітній процес відповідно до компетентнісного підходу;
- відновлювати психічну рівновагу та перебувати у ресурсі;
- застосовувати психологічні методи та техніки саморегуляції: керувати диханням, тонусом м'язів, техніки заземлення, постукування; трансформувати тривожні думки та самостійно знижувати стан внутрішньої тривоги;
- створювати психологічно безпечний освітній простір;
- уживати превентивні заходи щодо конфліктів і булінгу;
- моделювати ситуації, що потребують критичного мислення й нестандартного розв'язання проблем;
- вибудовувати діалогове навчання з усіма учасниками освітнього процесу як рівноправними партнерами;
- здатність працювати в команді з усіма учасниками освітнього процесу;
- надавати психосоціальну підтримку в кризових умовах/ситуаціях.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- позитивне ставлення до постійного вдосконалення своєї професійної компетентності;
- усвідомлення відповідальності за власний професійний розвиток;
- готовність до впровадження нових педагогічних ідей та технологій для покращення власної професійної діяльності;
- здатність об'єктивно оцінювати власну педагогічну діяльність та готовність до безперервного професійного розвитку;
- важливість власного професійного розвитку для реалізації освітніх стандартів;
- готовність до впровадження нових підходів та технологій у свою роботу на основі результатів оцінювання;
- самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота;
- готовність до змін;
- взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність;
- педагогіка партнерства;
- готовність до створення безпечної освітньої екосистеми закладу освіти.

2.2. Варіативна складова модуля

2.2.1. Інклюзивна освіта: теорія та практика

Тема 1. Принципи та практичні аспекти створення інклюзивного освітнього середовища в закладах освіти

Ідентифікація потреб учнів з особливими освітніми потребами, розробка індивідуальної програми розвитку, індивідуальних навчальних планів. Підтримка педагогів у розвитку адаптивних методик навчання, а також створення безбар'єрного фізичного та соціального середовища. Розвиток рівності, толерантності та розуміння різноманітності серед учнів, сприяння їхньому повноцінному включенню в суспільство.

Тема 2. Роль та функції психологів та педагогів у створенні сприятливого середовища для навчання та розвитку учня

Методи та стратегії психолого-педагогічного супроводу, спрямовані на індивідуалізацію навчального процесу, підтримку соціально-емоційного розвитку учнів, а також виявлення та вирішення можливих труднощів. Вплив вікових особливостей на навчання та розвиток дітей з різними видами особливих освітніх потреб, включаючи інтелектуальні, фізичні, емоційно-психологічні та соціальні аспекти. Індивідуальні особливості кожного учня: ступінь функціональних можливостей, стиль навчання, інтереси та потреби, а також специфічні особливості, пов'язані з конкретними освітніми труднощами.

Тема 3. Стратегії та методики адаптації освітнього процесу до врахування особливостей кожного учня

Співпраця між педагогами, психологами, батьками та іншими учасниками освітнього процесу у створенні індивідуалізованих підходів до навчання та підтримки дітей з особливими освітніми потребами.

2.2.2. Формування команди для розвитку культури демократії в школі

Тема 1. Демократичне врядування

Принципи демократичного врядування. Участь – основа демократичної культури школи. Шкільні правила на основі цінностей демократії.

Тема 2. Командна взаємодія

Командотворення: формування команди, тимбілдінг. Ролі та лідерство у командах. Фасилітація як інструмент взаємодії та розвитку команд. Методи фасилітації, мотивації учасників, досягнень результатів роботи в команді.

Тема 3. Життєздатність команди

Створення команди для виконання завдання, прояву ролей та командного лідерства, Можливості мотивації до участі у команді. Зростання через лідерство в команді.

Діяльність шкільних команд. Мотивація учасників/учасниць команди. Створення команди для виконання завдання, прояву ролей та командного лідерства, Можливості мотивації до участі у команді. Зростання через лідерство в команді. Діяльність шкільних команд. Мотивація учасників/учасниць команди.

2.2.3. Побудова індивідуальної програми професійного розвитку вчителя

Тема 1. Особистісний саморозвиток педагога в умовах реформаційних процесів в освіті.

Нормативно-правове забезпечення безперервного професійного розвитку педагогічних працівників. Професійний стандарт за професіями «Вчитель початкових класів закладу освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Керівник закладу освіти». Обговорення «Вплив реформаційних процесів на професійну діяльність і особистісний розвиток педагогічних працівників».

Тема 2. Розвиток емоційно-етичної компетентності педагогічних працівників

Зміст емоційно-етичної компетентності як професійної компетентності вчителя (відповідно до професійного стандарту). Самодіагностика відповідності власних знань, умінь,

навичок заявленим у Професійному стандарті вчителя критеріям. Форми і методи індивідуальної психоемоційної саморегуляції та підвищення стресостійкості.

Тема 3. Особистісно-професійна саморефлексія педагога

Визначення індивідуальних професійних запитів. Формувального індивідуального плану професійного розвитку. Сутнісна характеристика феномену особистісно-професійної саморефлексії та її місце у особистісно-професійному розвитку. Особистісно-професійна саморефлексія як фактор особистісно-професійного розвитку педагогічного працівника. Практикум з розвитку конструктивної особистісно-професійної саморефлексії.

Очікувані результати за варіативною складовою професійного модуля 2.2. охоплюють:

Знання і розуміння:

- теоретичних засад інклюзивної освіти, її цілей, принципів та основних концепцій;
- розуміння того, що інклюзивна освіта ґрунтується на ідеї включення всіх учнів у освітній процес, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб;
- історії розвитку інклюзивної освіти та міжнародних стандартів;
- методів та підходів до реалізації інклюзивної освіти в закладах освіти, включаючи розробку індивідуальних програм розвитку та індивідуальних навчальних планів та програм, використання різноманітних методів навчання та оцінювання, а також підтримку соціально-емоційного розвитку учнів;
- складових професійної компетентності педагога;
- основних принципів та підходів до побудови індивідуальної програми професійного розвитку вчителя;
- важливості безперервного професійного розвитку педагогічних працівників;
- принципів демократії в школі;
- сутності поняття «команда», ролі та лідерство в команді, «фасилітація», сфери її застосування;
- мінімізації ризиків у роботі команди.

Уміння:

- виявляти та адаптувати навчальні матеріали та методики з урахуванням різних особливих освітніх потреб учнів;
- застосовувати засоби та методи інклюзивної педагогіки для створення сприятливого освітнього середовища для всіх учнів, враховуючи їхні індивідуальні особливості та потреби;
- добирати та практично застосовувати методи фасилітації в діяльності команд;
- визначати способи мотивації до участі у команді;
- моделювати можливості для лідерства кожного/-ї завдяки командній роботі;
- розробляти стратегії та дії для досягнення поставлених цілей;
- планувати свій професійний розвиток, враховуючи вимоги НУШ та потреби власної педагогічної практики.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- готовність до змін у професійному житті;
- взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність;
- розуміння труднощів, з якими можуть зіткнутися діти з особливими освітніми потребами, відчуття емпатії;
- відкритість до нових знань та методів, використання можливостей вивчення нових підходів та методик в освіті;
- відкритість до використання інноваційних засобів та стратегій для досягнення кращих результатів у навчанні та розвитку учнів;
- усвідомлення справедливості, рівності права всіх дітей на якісну освіту та доступ до освітніх можливостей, незалежно від їхніх особливих освітніх потреб;
- оцінка переваги культури демократії у школі;

- демонстрування ціннісного ставлення до членів/кинь команди;
- мотивує членів команди;
- усвідомлює відповідальність за власний професійний розвиток;
- готовність до впровадження нових педагогічних ідей та технологій для покращення власної професійної діяльності.

Модуль 3. Фаховий. Організація освітнього процесу у закладі професійної (професійно-технічної) освіти

3.1. Інваріантна складова модуля

3.1.1. Формування освітнього середовища у ЗП (ПТ)О

Проектування та реалізація індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти. Організація психолого-педагогічного діагностування здобувачів освіти у ЗПО.

Формування освітнього середовища, зорієнтованого на психологічні характеристики особистості та її структуру. Психологічні умови розвитку особистості майбутнього кваліфікованого робітника. Формування соціальних і моральних якостей здобувачів освіти в ЗПО. Проектування індивідуальної програми розвитку із врахуванням характеру психофізичних порушень розвитку особи із особливими освітніми потребами. Соціально-педагогічна робота зі здобувачами освіти у ЗПО.

Професійний розвиток майстра виробничого навчання у системі безперервної освіти. Комунікативні стратегії, тактики і техніки педагогічної взаємодії в роботі майстра виробничого навчання. Світоглядне бачення розвитку суспільства та природи. Системне мислення в освітній діяльності.

3.1.2. Методика професійної освіти

Методика планування та організації освітнього процесу в закладі професійної освіти. Відповідність змісту професійно-практичної підготовки кваліфікованих робітників основним напрямкам розвитку сучасної науки, техніки і виробництва. Добір і вдосконалення форм і методів навчання та оцінювання результатів освітнього процесу.

Розробка комплексу методичного забезпечення професії. Визначення шляхів реалізації дидактичних принципів, компетентнісного підходу, міжпредметних зв'язків в процесі проведення занять та позааудиторних навчальних заходів. Використання дидактичного і матеріально-технічного забезпечення в освітньо-виробничому процесі.

Професійно-практична підготовка кваліфікованих робітників в сучасних умовах: досвід і перспективи. Дидактичне проектування професійно-практичної підготовки.

Зміст роботи майстра виробничого навчання щодо контролю та обліку професійно-практичної підготовки. Методика професійно-практичної підготовки в умовах сучасного підприємства. Порядок підготовки документів щодо планування, обліку та контролю професійно-практичної підготовки на виробництві.

Зв'язок змісту навчального матеріалу з практичною діяльністю здобувачів освіти; логічність та доступність сприйняття навчального матеріалу, його відповідність віковим можливостям здобувачів освіти, задоволення їх пізнавальних інтересів; відповідність змісту навчання можливостям матеріально-технічної бази закладу освіти; урахування чинників, що впливають на продуктивність праці. Синтез галузевих знань з професії, що вивчається, та типу підприємства (сфери послуг) як місця проведення виробничої практики здобувачів освіти. Ефективність моделювання професійної діяльності в процесі професійно-практичної підготовки. Оновлення змісту професійно-практичної підготовки, його вдосконалення та адаптація до суспільних й економічних змін і перетворень, до інновацій у техніці. Розвиток індивідуального стилю педагогічної діяльності.

3.1.3. Інноваційні освітні та виробничі технології

Формування комплексу організаційно-методичних умінь майстрів виробничого

навчання, спрямованих на впровадження освітніх інновацій та інноваційних виробничих технологій у професійно-практичну підготовку кваліфікованих робітників. Сучасні освітні практики в процесі виробничого навчання. Розвиток ключових компетенцій здобувачів освіти шляхом впровадження сучасних освітніх практик у підготовку кваліфікованих, конкурентоспроможних на ринку праці робітників.

Сутність та ознаки інноваційних підходів до організації освітнього процесу в професійній (професійно-технічній) освіті. Структурні складники освітніх інновацій. Сутність поняття «інноваційна освітня технологія», «інноваційна виробнича технологія». Стратегія вибору інноваційної технології в професійно-практичній підготовці. Педагогічні умови впровадження інноваційних виробничих технологій в підготовку кваліфікованих робітників. Форми презентації та способи апробації результатів інноваційної діяльності. Методологія добору сучасних освітніх практик залежно від специфіки професії, етапів професійно-практичної підготовки. Методика реалізації сучасних освітніх практик у процесі виробничого навчання.

3.1.4. Інноваційні технології в закладі професійної освіти

Застосування інноваційних педагогічних технологій у професійній діяльності майстра виробничого навчання. Сучасні технології професійного розвитку майстра виробничого навчання. Медіаграмотність в освітньому просторі ЗПО. Інноваційні цифрові технології в роботі майстрів виробничого навчання закладів професійної освіти. Шляхи використання інноваційних цифрових педагогічних технологій в освітньому процесі закладу професійної освіти. Етапи застосування інноваційних цифрових педагогічних технологій в освітній процес ЗПО. Критерії добору цифрових педагогічних технологій для використання в освітньому процесі. Упровадження цифрових технологій як засіб професійного розвитку педагога ЗПО. Використання цифрових технологій у практичній діяльності педагогічного працівника ЗПО. Виклики сучасної цифрової освіти. Цифрові технології навчання дорослих в системі безперервної професійної освіти. Цифровізація освіти. Електронні освітні ресурси (ЕОР). Цифрові технології колективної комунікації та основи інформаційної безпеки. Візуалізація освітнього контенту. Системи електронного тестування та аналітики в освітньому процесі. Інтернет речей IoT.

3.1.5. Особливості викладання предметів технологічної освітньої галузі в умовах Нової української школи

Реалізація мети технологічної освітньої галузі базової середньої освіти. Сучасні тенденції розвитку технологічної освіти в Україні. Основні принципи Державного стандарту. Базовий навчальний план і типові освітні програми з технологій. Компетентнісний потенціал та вимоги до обов'язкових результатів технологічної освітньої галузі.

Очікувані результати навчання з технологій. Критерії оцінювання навчальних досягнень. Модельні навчальні програми з навчального предмету «Технології».

3.1.6. Організація роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладі П(ПТ)О

Учасники освітнього процесу та їхній правовий статус у закладах професійної освіти. Особливий соціальний захист здобувачів освіти закладів професійної освіти.

Роль майстрів виробничого навчання в організації роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в закладах професійної освіти. Організація навчання майстрів виробничого навчання з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладі професійної освіти. Дотримання вимог охорони праці та безпеки життєдіяльності при підготовці закладів професійної освіти до нового навчального року. Служба охорони праці, розробка інструкцій з охорони праці, проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці в закладах професійної освіти. Участь майстрів виробничого навчання у розслідуванні нещасних випадків, що сталися під час освітнього процесу в закладах професійної освіти. Система управління охороною праці в умовах євроінтеграційних процесів. Формування нової

культури учасників освітнього процесу в галузі БЗР (безпеки та здоров'я на роботі).

Очікувані результати за інваріантною складовою фахового модуля 3.1. охоплюють:
Знання й розуміння:

- змісту положень щодо технологічної освітньої галузі Державного стандарту базової середньої освіти, Професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти»;
- структури та змісту типової освітньої програми та модельних програм з технологій;
- сучасних вимог та методики викладання навчальних предметів технологічної освітньої галузі;
- особливостей оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів освіти;
- новітніх технологій активізації освітнього процесу та освітніх ролей педагога;
- особистісно орієнтованих підходів до школяра, формування його розвитку;
- складових професійної компетентності педагога;
- чинників підвищення ефективності навчання;
- сучасних наукових підходів та тенденцій до організації професійного навчання;
- структури та змісту навчально-методичних документів з планування професійно-практичної підготовки;
- змісту та вимоги до ведення обліково-звітної документації;
- джерел навчально-методичної, фахової літератури;
- психічних процесів, якостей особистості, вікових та індивідуальних особливостей;
- вимог з охорони, безпеки та гігієни;
- технічних вимог та норм оснащення робочих місць (обладнання, інструменти, матеріали, засоби, оргтехніка, інструкційна та технологічна документація, навчальних зразків продукції);
- форм, методів, прийомів та засобів навчання, інноваційних педагогічних та виробничих технологій;
- цифровізації освіти, сутності, форм та принципів використання цифрових технологій в освіті;
- компетентнісного підходу до формування фахівця;
- критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти за професією;
- функцій і видів контролю навчальних досягнень;
- форм, методів та засобів контролю навчальних досягнень;
- вимог до освітнього середовища, зорієнтованого на особистісний, творчий та духовний розвиток здобувачів освіти;
- шляхів диференціації та індивідуалізації навчання;
- сутності, напрямів, закономірностей та принципів виховання;
- методів виховання;
- засобів діагностування соціальних та моральних якостей особистості.

Уміння:

- розробляти навчальну програму на основі модельної та календарно-тематичне планування з технологій;
- конструювати урок трудового навчання, технологій з використанням сучасних методик і технологій навчання;
- враховувати освітні потреби учнів і особливості викладання з технічних і обслуговуючих видів праці та у змішаних групах;
- створювати безпечні умови та покращувати матеріально-технічне забезпечення кабінету шкільної майстерні для всебічного розвитку здобувачів освіти;
- враховувати у власному професійному розвитку зміни в системі освіти, її законодавчо-нормативному забезпеченні, у діяльності закладу освіти;
- аналізувати актуальні тенденції в галузі професійної освіти та керуватися сучасними підходами до планування освітнього процесу;

- укладати робочу навчальну документацію;
- здійснювати пошук необхідної навчально-методичної та фахової літератури;
- взаємодіяти з педагогічними працівниками та соціальними партнерами щодо планування та організації освітнього процесу;
- забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни;
- готовність до змін, гнучкість, постійний професійний розвиток;
- рефлексія професійного розвитку;
- визначати оптимальні режими праці й відпочинку;
- застосовувати сучасні технології та методики навчання з урахуванням мети, особливостей підготовки, змісту навчального матеріалу та індивідуальних особливостей здобувачів освіти;
- оцінювати навчальні досягнення здобувачів освіти за визначеними критеріями;
- розробляти навчально-методичний комплекс з виробничого навчання і виробничої практики;
- реалізовувати інноваційні підходи до організації освітнього процесу;
- визначати практичне значення результатів інноваційної діяльності;
- обирати відповідні форми і методи презентації результатів інноваційної діяльності та методичних розробок.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- самоповага й повага до інших людей, справедливість, гідність, чесність, турбота;
- готовність до змін;
- взаємодія з усіма учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність;
- педагогіка партнерства;
- планувати та здійснювати заходи щодо особистого професійного саморозвитку;
- рефлексія професійного розвитку;
- здатність впроваджувати у власну професійну діяльність сучасні форми, методи й засоби якісного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти;
- забезпечення самореалізації і свідомого вибору майбутньої професії здобувачами освіти;
- становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі;
- готовність до самоосвіти протягом усього життя.

3.2. Варіативна складова модуля

3.2.1. Інструменти формування навичок безпеки й здоров'язбереження в учасників освітнього процесу.

Тема 1. Ефективні методи й технології формування навичок безпеки й здоров'язбереження

Інтеграційний підхід до організації освітнього процесу в класі безпеки. Проблемне навчання як ефективний метод розвитку здатності до прогнозування в ситуації небезпеки. Застосування технології критичного мислення для формуванні навичок безпеки й здоров'язбереження. Тренінгові вправи й моделювання життєвих ситуацій як способи вироблення навичок безпеки в учнів. Проектна діяльність учнів: мотиваційний потенціал і розвиток креативного мислення.

Тема 2. Креативне мислення в надзвичайних ситуаціях: підходи до формування

Сутність поняття креативне мислення. Значення креативного мислення в розв'язанні нестандартних ситуацій пов'язаних з небезпекою. Передумови креативного мислення. Креативне розв'язання проблем, пов'язаних з небезпечними ситуаціями. Корисні звички для формування навичок здоров'язбереження.

Тема 3. Квест як інноваційна технологія формування навичок безпеки й здоров'язбереження

Сутність понять квест і технологія навчання. Класифікація квестів. Компетентнісний потенціал квесту з безпеки. Структура квесту. Етапу квесту. Розробка сюжету й дидактичних матеріалів для проведення квесту. Алгоритмізація квесту та умови для розвитку безпекових навичок і творчого потенціалу.

3.2.2. Адитивні технології (3D-моделювання) в освітньому процесі

Тема 1. 3D-моделювання та друк

Адитивні технології: історія виникнення та розвитку. Складові адитивних технологій: 3D-моделювання, 3D-друк, сканування. Термінологія. Класифікація. Галузі застосування. Типи установок. Топ компанії і їхні технології. Програмне забезпечення 3D-моделювання.

Тема 2. Способи та принципи друку

Лазерна та струменева технологія. Їх переваги та недоліки.

Тема 3. Технології швидкого прототипування

Стереолітографія. Селективне лазерне спікання. Моделювання плавленням. Пошарове формування об'ємних моделей з листового матеріалу. Струменева полімеризація.

3.2.4. Кабінет безпеки в закладі професійної (професійно-технічної) освіти: компетентнісний потенціал та методика використання

Тема 1. Кабінет безпеки – частина освітнього середовища закладу професійної (професійно-технічної) освіти

Сутність понять безпека, освітнє середовище, охорона праці. Державна політика щодо охорони праці. Нормативно-правове підґрунтя створення та функціонування кабінетів безпеки в ЗПТО. Правові та організаційні основи охорони праці в закладі ПТО. Інструкції з Техніки безпеки та охорони праці. Принципи організації освітнього простору в кабінеті безпеки. Інформаційні зони кабінету безпеки ЗПТО. Роль педагогів та майстрів з виробництва у формуванні навичок безпечної поведінки. Професійний стандарт про безпекову складову професійної компетентності вчителя.

Тема 2. Основи безпеки праці в галузі

Загальні питання безпеки праці. Зони небезпеки та їх огороження. Запобіжні надписи та сигнальні фарбування. Знаки безпеки. Мікроклімат виробничих приміщень.

Поводження в надзвичайних ситуаціях. План евакуації. Вимоги безпеки до майстерень. Вимоги безпеки до лабораторій.

Тема 3. Інструменти формування навичок безпеки й здоров'язбереження

Інтеграційний підхід до організації освітнього процесу в кабінеті безпеки. Проблемне навчання як ефективний метод розвитку здатності до прогнозування в ситуації небезпеки. Застосування технології критичного мислення для формуванні навичок безпеки й здоров'язбереження. Тренінгові вправи й моделювання життєвих ситуацій як способи вироблення навичок безпеки. Проектна діяльність: мотиваційний потенціал і розвиток креативного мислення.

3.2.3. Профілактика правопорушень серед підлітків

Тема 1. Типологія правопорушників. Розуміння типів правопорушників. Напрями, форми та методи профілактики. Використання різних форм та методів профілактичної роботи в освіті. Відповідальність неповнолітніх (цивільна, адміністративна та кримінальна). Розуміння юридичної відповідальності за здійснення правопорушень усіма учасниками освітнього процесу.

Тема 2. Робота з нормативними документами та правовими кейсами щодо порушення та захисту прав людини та дитини. Робота в групах: аналіз конкретних випадків правопорушень серед підлітків. Групова дискусія про можливі причини і наслідки кожного випадку.

Тема 3. Висновки про те, як можна було уникнути правопорушення. Рольові ігри: моделювання ситуацій, в яких підлітки можуть опинитися перед вибором порушити закон або ні. Обговорення правильних рішень та альтернативних шляхів дій.

3.2.4. Мобінг та булінг в освітньому середовищі: як розпізнати та як діяти

Тема 1. Мобінг на робочому місці: поняття, форми та відповідальність

Нормативно-правове визначення мобінгу (цькування) та форм його прояву. Державні гарантії працівникам, які зазнали мобінгу (цькування). Обов'язки роботодавця щодо запобігання, протидії та припинення мобінгу (цькування) працівників. Відповідальність роботодавця та працівника за вчинення мобінгу (цькування) як виду адміністративного правопорушення.

Тема 2. Булінг в освітньому середовищі: від поняття до відповідальності

Поняття, ознаки та форми булінгу (цькування) як виду адміністративного правопорушення. Права та обов'язки учасників освітнього процесу щодо запобігання, протидії та припинення булінгу в освітньому середовищі. Порядок реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти. Адміністративна відповідальність керівника закладу освіти та кривдника за вчинення булінгу (цькування).

Тема 3. Створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства

Планування та реалізація діяльності закладу освіти щодо запобігання та протидії проявам насильства. Порядок роботи комісії закладу освіти з розгляду випадків булінгу (цькування): правовий аспект. Як розпізнати булінг та мобінг за складом адміністративного правопорушення: пам'ятка керівнику закладу освіти. Правила поведінки учасників освітнього процесу, що забезпечують дотримання поваги до гідності, прав і свобод людини.

3.2.5. Розвиток м'яких навичок педагогів для професійного зростання»

Тема 1. «Soft skills» та командна робота: нестандартні рішення стандартних проблем

Поняття «soft skills» та «hard skills». Визначення «soft skills» у контексті освіти. Значення та переваги «soft skills» для педагогів у сучасному освітньому середовищі. Структурна модель «soft skills» (м'яких навичок) сучасного педагога: кар'єрні навички (фасилітація, етика спілкування, саморозвиток та досягнення, лідерські якості та асертивність, навички наставництва та супервізії, конкурентоспроможність), комунікативні навички (емоційний інтелект, навички командотворення та роботи в команді, навички самопрезентації, навички ефективного вирішення конфліктів), мисленнєві та метакогнітивні навички (саморефлексія та саморегуляція, управління часом, гнучкість мислення, критичне мислення, креативність, уміння вчитися, творчість, інноваційність), регулятивні навички (ініціативність, наполегливість, відповідальність, надійність, оптимізм, мотивація досягнення та готовність до змін, самоорганізація, рефлексивність).

Тема 2. «Soft skills» у професійній діяльності педагогічних працівників: діагностика та розвиток

Самодіагностика «soft skills» на основі використання діагностичних інструментів та методик. Аналіз власних сильних та слабких сторін, що є важливим етапом у вдосконаленні «soft skills» педагогів. Використання методу 360-градусного оцінювання «soft skills». Формування портфоліо «soft skills» сучасного вчителя.

Тема 3. Технології формування «soft skills» сучасного педагога

Значення розвитку «soft skills» для педагогів у покращенні якості освіти. Методи розвитку «soft skills» для педагогів: тренінги, рольові ігри, колективні проєкти, менторство, онлайн курси та вебіари, спеціалізовані додатки та програми, онлайн форуми та спільноти, технології віртуальної реальності, онлайн сервіси для саморозвитку.

3.2.6. Освітні та психологічні втрати в сучасному освітньому середовищі

Тема 1. Освітні виклики в воєнний період: аналіз та стратегії відновлення

Освітні втрати: український контекст. Освітні втрати й навчальні розриви: сутність і взаємозв'язок. Формати вимірювання освітніх втрат та навчальних розривів. Наслідки навчальних втрат для суспільства.

Тема 2. Психологічні втрати в період воєнного стану: стратегії та ресурси відновлення

Психологічні втрати. Ментальне здоров'я та його складові. Ментальне здоров'я педагогічних працівників та учнів. Вплив стресу та травм на навчання та розвиток учнів. Стратегії та інструменти для підтримки ментального здоров'я в освітньому середовищі. Вправи на стабілізацію психоемоційного стану педагогічних працівників та учнів і на запуск когнітивних процесів у процесі навчання.

Тема 3. Навчальна мотивація учнів в сучасних умовах

Мотивація, мотив, мотивування. Самогенеруюча мотивація. Сучасні підходи до мотивації учнів до навчання. Задоволеність від навчання: зовнішні та внутрішні ресурси. Мотиватори «нового покоління». Мотивація без примусу. Розвиток мотивації учня у різні вікові періоди. Методики та стратегії, спрямовані на розвиток навчальної мотивації.

Очікувані результати за варіативною складовою фахового модуля 3.2. охоплюють:

Знання і розуміння:

- розширення знань про методи і стратегії розвитку та формування «soft skills»;
- розуміння використання «soft skills» педагогів в контексті їхньої професійної діяльності;
- розуміння змісту нормативно-правових актів України з питань захисту прав учасників освітнього процесу від мобінгу та булінгу в освітньому середовищі;
- володіння інформацією про нормативно визначені повноваження засновника закладу освіти, органу управління освітою, керівника та працівників закладу освіти у сфері запобігання та протидії мобінгу і булінгу, порядок їхньої взаємодії;
- розуміння державних гарантій працівників, які зазнали мобінгу (цькування) та обов'язків роботодавця щодо запобігання, протидії та припинення мобінгу (цькування) працівників;
- розуміння прав та обов'язків учасників освітнього процесу щодо запобігання, протидії та припинення булінгу в освітньому середовищі, алгоритму дій керівника закладу освіти;
- розуміння правил поведінки учасників освітнього процесу, що забезпечують дотримання поваги до гідності, прав і свобод людини;
- розвиток практичних навичок, щодо розуміння типології правопорушника;
- ознайомлення із базовими знаннями нормативно-правової бази про механізм профілактики правопорушень;
- усунення причин і умов, які сприяють девіантній поведінці;
- розуміння змісту нормативно-правових актів України, які регламентують порядок організації роботи закладів освіти з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- розуміння законодавства України щодо порядку розслідування нещасних випадків, що сталися з учасниками освітнього процесу;
- розуміння законодавства України з питань розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій із працівниками закладу освіти під час виконання ними посадових обов'язків;
- володіння інформацією про нормативно визначені повноваження посадових осіб закладів освіти з питань охорони праці і безпеки життєдіяльності;
- законодавчі аспекти у галузі охорони праці;
- соціально-економічне значення охорони праці;
- правила безпеки на виробництві та в надзвичайних ситуаціях;
- компетентнісний потенціал кабінету безпеки в ЗПТО;
- загальних принципів адитивних технологій;
- термінології, класифікації та напрямів використання 3D-моделювання;
- способів та принципів друку;

- загальні принципи та цілі першої допомоги;
- порядок проведення серцево-легеневої реанімації (СЛР) з використанням автоматичного зовнішнього дефібрилятора (АЗД);
- сучасних метод й технологій формування навичок безпеки й здоров'язбереження;
- розуміння особливостей та причин освітніх та психологічних втрат у сучасному освітньому середовищі;
- усвідомлення наслідків освітніх та психологічних втрат (низький рівень успішності, втрата навчальної мотивації та погіршення ментального здоров'я).

Уміння:

- уміння критично аналізувати інформацію, робити висновки та робити обґрунтовані рішення з позиції розвитку «soft skills»;
- визначати власні сильні та слабкі сторони, що є важливим етапом у розвитку «soft skills»;
- планувати та реалізовувати діяльність закладу освіти щодо запобігання та протидії проявам булінгу та мобінгу;
- організовувати та забезпечувати роботу комісії закладу освіти з розгляду випадків булінгу (цькування) за правовим змістом;
- розпізнавати прояви булінгу та мобінгу за складом адміністративного правопорушення;
- здатність запобігати та протидіяти мобінгу і булінгу в освітньому середовищі;
- правильного та своєчасного реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти;
- здійснювати заходи, спрямовані на запобігання, протидію та припинення мобінгу (цькування), а також заходи щодо відновлення порушених внаслідок мобінгу (цькування) прав;
- моделює ситуації з алгоритму дій під час профілактики;
- застосовує навички у роботі з ситуаціями/кейсами;
- організувати роботу з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу з дотриманням обов'язків посадових осіб щодо забезпечення безпечних та нешкідливих умов навчання, утримання і праці, запобігання травматизму;
- дотримати процедуру проведення розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій, що сталися із працівниками закладу освіти під час виконання ними посадових обов'язків;
- дотримати процедуру проведення розслідування та обліку нещасних випадків, що сталися з учасниками освітнього процесу;
- організовувати та проводити атестацію робочих місць за умовами праці;
- здійснювати профілактико -просвітницьку роботу з учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності;
- організувати безпечне освітнє середовище;
- формувати в здобувачів освіти культуру безпечної життєдіяльності;
- дотримується вимог з охорони праці в ЗПТО;
- організувати інтегрований освітній процес кабінеті безпеки;
- формувати навички безпечної поведінки в учнівської молоді;
- набуття практичних навичок роботи використання адитивних технологій;
- ефективного вирішення завдань, пов'язаних із дослідженням та виготовленням 3D-моделей;
- застосування творчих підходів, творчого мислення та уяви, генерування нових ідей, інноваційних підходів у вирішенні проблем, пов'язаних з адитивними технологіями;
- формування етичних цінностей та екологічної свідомості, розуміння відповідального ставлення до використання матеріалів і технологій у суспільстві;
- надавати допомогу при непритомності та усунення загрози життю людини;
- викликати швидку допомогу;
- надавати домедичну допомогу при раптовій зупинці кровообігу;

- як накладати пов'язки та биндажі на поранення;
- зупиняти різні види кровотеч та надавати допомогу при травмах;
- методи іммобілізації переломів та вивихів;
- моделювати зміст навчання;
- застосовувати міжпредметні зв'язки та інтеграцію змісту задля формування навичок безпеки й здоров'язбереження;
- добирати ефективні методичні інструменти формування навичок безпеки й здоров'язбереження;
- формувати цінності ставлення учнів щодо безпечної поведінки;
- поєднувати різні форми, методи та прийоми роботи при організації проєктної діяльності;
- використовує підходи до компенсації освітніх втрат;
- володіє навичками ефективної підтримки учнів та сприяє їхньому здоровому психологічному розвитку;
- визначає та використовує сучасні методи та форми мотивації сучасних учнів до навчання.

Диспозиції (цінності, ставлення):

- усвідомлення необхідності особистісного та професійного розвитку (прагнення до вдосконалення «soft skills»);
- свідоме розуміння своїх цінностей та переконань, які впливають на їхню професійну практику;
- усвідомлення важливості створення безпечного освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства;
- ціннісне ставлення до прав та законних інтересів усіх учасників освітнього процесу щодо запобігання та протидії будь-яким формам насильства;
- усвідомлення заборони та юридичної відповідальності осіб, причетних до вчинення мобінгу і булінгу;
- стверджує розуміння алгоритму дій профілактики правопорушень серед підлітків;
- дотримується розуміння алгоритму дій;
- усвідомлення важливості створення єдиної системи організації роботи закладу освіти з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу з неухильним виконанням посадовими особами обов'язків щодо забезпечення безпечних та нешкідливих умов навчання, утримання і праці, запобігання травматизму;
- ціннісне ставлення до прав та законних інтересів усіх учасників освітнього процесу щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності;
- усвідомлення відповідальності посадових осіб за організацію роботи з охорони праці, безпеки життєдіяльності під час класної та позакласної діяльності закладу освіти;
- усвідомлення значення проведення атестації робочих місць в розумінні реалізації прав працівників на здорові й безпечні умови праці, пільги та компенсації за роботу у несприятливих умовах;
- життя і здоров'я є найбільшою цінністю для людини;
- навички – найважливіше пристосування людини до надзвичайних ситуацій;
- дотримання правил безпеки праці – запорука здоров'я людини й частина її культури;
- розвинуте розуміння важливості запровадження адитивних технологій в освітній процес;
- розвинута відповідальність та розуміння важливості першої допомоги у випадках, коли критично важливо швидко реагувати у разі невідкладного стану людини;
- життя і здоров'я – найбільша цінність;
- усвідомлення необхідності дотримання правил безпеки задля збереження життя та майна;
- усвідомлення відповідальності за наслідки своїх дій (рішень) для себе та інших осіб;

- виявляє позитивне сприйняття загальнолюдських цінностей та проявляє позитивне відношення до універсальних моральних та етичних принципів, що спільні для всіх людей, які включають в себе повагу до життя, свободи, справедливості та інші основні цінності;
- демонструє ціннісне ставлення до учасників освітнього процесу;
- розуміє необхідність розроблення та реалізації спеціальних програм та стратегій для подолання освітніх та психологічних втрат.

Рекомендовані джерела

1. 3D Printing Manual Guide. URL: <https://www.utwente.nl/en/rpl/Data%20sheets/Manuals/am-userguide.pdf> (дата звернення: 20.03.2024).
2. PISA-2021: рамковий документ щодо оцінювання креативного мислення / пер. з англ. К. Шумової; наукове редагування Т. Вакуленко, В. Терещенко. Київ : Український центр оцінювання якості освіти, 2022. 131 с.
3. Абетка інклюзивності і толерантності: науково-популярне видання ІГО «Соціальна синергія». Київ: Видавництво «Теза», 2020. 30 с.
4. Адитивні технології виробництва (3D-друк) URL: <https://learn.ztu.edu.ua/course/view.php?id=3636> (дата звернення: 20.03.2024).
5. Адитивні технології виробництва (3D-друк). URL: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/158653/mod_resource/content/0/add_tech_lec1.pdf (дата звернення: 18.03.2024).
6. Андрощук, Г.О. Адитивні технології: перспективи і проблеми 3D-друку (II частина). URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/150726> (дата звернення: 20.03.2024).
7. Артем'єва О.О., Литвинцова Г.А., Лихота С.О. Програми з позашкільної освіти: дослідницько-експериментальний напрям. Основи науково-дослідницької діяльності. Київ, 2019. 48 с.
8. Бабак А.І., Вольянська С.С. Креативне мислення – ключова компетентність педагога XXI століття. URL: https://www.researchgate.net/publication/357125425_KREATIVNE_MISLENNIA_-_KLUCOVA_KOMPETENTNIST_PEDAGOGA_NHI_STOLITTA
9. Балущок В.Г. Українська національна спільнота: етногенез, історія, етнімія. Біла Церква: Видавець О. Пшонківський, 2008. 304 с.
10. Барна М.В. Іміджологія : навч. посіб. для дистанційного навчання. Київ: Університет «Україна», 2018. 217 с.
11. Бичко Г., Терещенко В. Навчальні втрати: сутність, причини, наслідки та шляхи подолання. URL: https://testportal.gov.ua/wp-content/uploads/2023/04/Learning-losses_Ukraine.pdf
12. Бондаренко Н. Модерна українська ідентичність як основа формування європейськості майбутньої еліти. Обдаровані діти – скарб нації!: матеріали III Міжнародної наук.-практ. онлайн-конференції (м. Київ, 18-23 серп. 2022 р.). 2022. С. 139–149. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731816>
13. Використання Kahoot у навчально-виховному процесі: веб-сайт. URL: <https://bit.ly/3Vmanig>.
14. Вітченко А.О., Вітченко А.Ю. Компетентнісний підхід у сучасній вищій освіті: освітня інновація чи реформаторський симулякр доби постмодерну? *Вища школа*. 2019. № 4 (177), С. 52–66.
15. Вукіна Н.В., Дементієвська Н.П., Сущенко І.М. Критичне мислення: як цьому навчати : наук.- метод. посібник / за наук. ред. О. І. Пометун. Харків: 2017. 190 с.
16. Горбовий А., Халецька А. Тайм-менеджмент 55+: навч. посібник для слухачів Університетів «третього віку». Київ, 2017. 57 с.
17. Гоулман Д., Бояціс Р., Маккі Е. Емоційний інтелект лідера / пер. з англ. В. Глінка. Київ: Наш формат, 2019. 288 с.
18. Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 № 1646. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0111-20#Text>.
19. Домедична допомога (алгоритм маніпуляції): методичний посібник / В.О. Крилюк та ін. Київ, 2015. 187 с.
20. Домедична допомога в умовах надзвичайних ситуацій: практичний посібник / П.Б. Волянський та ін. Київ : ФОП Панов А.М., 2016. 293 с.

21. Дослідження сфери освіти в Україні До більшої результативності, справедливості та ефективності: звіт Світового банку (2020). URL: https://documents1.worldbank.org/curated/en/790931568661644788/pdf/Overview.pdf?fbclid=IwAR18Sohl4nywt6qzgpVoFwcwK8GI_FgLjD_Cqt8iGoc4wgETV8_R8NacCo.
22. Європейське мовне портфоліо :методичний посібник. URL: <http://surl.li/eakzd>
23. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення викладання, оцінювання. URL: <https://lenvit.ucoz.ua/ZER.pdf>
24. Інклюзивна освіта: навчальний посібник / М. Порошенко та ін. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 300 с.
25. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти: керівництво для тренерів: навч.-метод. посібник. Київ, 2018. 174 с.
26. Інтегративний підхід : актуальність, сутність, особливості впровадження в умовах початкової школи : навчально-методичний посібник / уклад.: Н.Б. Ларіонова, Н.М. Стрельцова. Харків : «Друкарня Мадрид», 2018. 76 с.
27. ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД У ШКІЛЬНИЙ ПРИРОДНИЧІЙ ОСВІТІ URL: file:///C:/Users/Admin/Downloads/6.pdf (дата звернення: 20.01.2024).
28. Інтеграційний підхід до організації освітнього процесу. URL: <https://zib.com.ua/ua/print/141997-yak-kritichne-mislennya-dopomozhe-u-nadzvichaynih-situaciyah.html> (дата звернення: 20.01.2024).
29. Карамушка Л.М. Психологія освітнього менеджменту : навч. посібник. Київ : Либідь, 2021. 424 с.
30. Карамушка Л.М., Шевченко А.М. Забезпечення психологічного здоров'я менеджерів та педагогічних працівників освітніх організацій в умовах Нової української школи : навчальний посібник. Біла Церква : КНЗ КОР «КОПОПК», 2023. 155 с.
31. Кириленко С. Поліфункціональний урок у системі STEM-освіти: теоретико-методологічні та методичні сегменти. Рідна школа. 2016. № 4, С. 50-54.
32. Коваленко О. STEM- освіта: досвід упровадження в країнах ЄС та США. Рідна школа. 2016. № 4, С. 46-49.
33. Кодекс законів про працю України: затверджено Законом від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text>.
34. Кодекс України про адміністративні правопорушення: уведено в дію постановою Верховної Ради Української РСР від 07.12.84 № 8074-10. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
35. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України та розвитку громадянської освіти в Україні. Додаток до Наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641. Інформаційний збірник та коментарі Міністерства освіти і науки України. 2015. № 8, С. 87–95.
36. Корнієнко О.Р. Про актуальність запровадження STEM-навчання в Україні. URL: <https://elenakornienko.blogspot.com/2016/02/stem.html> (дата звернення: 18.03.2024).
37. Короткий посібник з 3D-друку для початківців. Адитивні технології тривимірної системи координат. URL: <https://dou.ua/forums/topic/46616/> (дата звернення: 20.03.2024).
38. Креативне мислення: чи можливо оцінити та як його перевірити? URL: <https://osvitoria.media/experience/kreatyvne-myslennya-chy-mozhlyvo-otsinyty-ta-yak-jogo-perevirty/> (дата звернення: 20.01.2024).
39. Кулішов В.С. Теоретичні і методичні аспекти проведення інтегрованих занять у закладі професійної освіти на засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 68 с.
40. ЛІТНІ НАУКОВІ ДИСКУСІЇ : збірник наукових матеріалів XXI Міжнародної науково-практичної інтернет – конференції. Ч.5. URL: https://el-conf.com.ua/wp-content/uploads/2018/07/%D0%A75_XIX.pdf (дата звернення: 20.01.2024).

41. Майбутнє ринку праці: протистояння тенденцій, які будуть формувати робоче середовище в 2030 році. URL: <http://www.pwc.com/people>
42. Методичні рекомендації щодо розвитку STEM-освіти в закладах загальної середньої та позашкільної освіти у 2023/2024 навчальному році (Лист ІМЗО від 01.08.2023 № 21/08-1242).
43. Мова і міжкультурна комунікація : теорія та практика : монографія / за наук. ред. Н. Сизоненко. Київ: Вид-во Ліра-К, 2020. 256 с.
44. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна» (2017). Київ. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. 176 с.
45. Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні: монографія / Нац. акад. пед. наук України; ред. кол.: В.Г. Кремень, В.І. Луговий, О.М. Топузов; за заг. ред. В.Г. Кременя. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 384 с. DOI: <https://doi.org/10.37472/NAES-2021-ua>
46. Олексюк О.Р. Деякі аспекти синергетичних ефектів у впровадженні STEM-освіти. Розвиток професійної майстерності педагога в умовах нової соціокультурної реальності : збірник тез III міжнар. наук.-практ. конференції (м. Тернопіль, 9-10 квітня. 2020 р.). 2020. С. 263–265.
47. Олійник П. Перша медична допомога. Львів: «Сполом», 2004. 113 с.
48. Опачко М.В. Системний та інтегративний підходи в освіті: методичний посібник. Ужгород: УжНУ, 2016. 69 с
49. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / за заг. ред. М.А. Порошенко та ін. Київ, 2018. 252 с.
50. Освіта дорослих: теоретичні і методологічні засади: монографія / Л.Б. Лук'янова та ін. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.
51. Освітні втрати: підходи до вимірювання та компенсації. URL: https://cedos.org.ua/wp-content/uploads/zapyska_osvitni-vtraty.pdf .
52. Павлюх В.В. Розвиток креативності в учнів різного віку : навч.-метод. посіб. КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського». 2023. 72 с. URL: <file:///C:/Users/Admin/Desktop/857.pdf>
53. Положення про інклюзивно-ресурсний центр : Постанова Кабінету Міністрів України від 12 липня 2017 р. № 545 (із змінами).
54. Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності (затверджене Наказом Міністерства освіти і науки України від 7 листопада 2000 року, № 522 із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 30 листопада 2012 року, № 1352). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00#Text> .
55. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 р. № 530 (із змінами, внесеними згідно з Постановами КМУ від 28.07.2021 № 769; від 26.04.2022 № 483).
56. Порядок організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти : Постанова Кабінету Міністрів України від 15 вересня 2021 р. № 957 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 26.04.2022 № 483).
57. Порядок підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників : Постанова Кабінету Міністрів України від 21.08.19 р. № 800. URL: <https://sqe.gov.ua/law/postanova-kabinetu-ministriv-ukrain-52/> .
58. Порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами : Постанова КМУ від 14 лютого 2017 року № 88 (із змінами).
59. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП в закладі загальної середньої та дошкільної освіти : Наказ МОН від 08.06.2018 № 609.
60. Про Безпеку: безпечна освітня екосистема громади: навчально-методичний посібник / за заг. ред. Н. Софій, А. Аносової. Київ: Центр інноваційної освіти «Про. Світ», 2023. 518 с.
61. Про вищу освіту: Закон України від 01.07.2014 1556-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.

62. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню): Закон України від 18.12.2018 № 2657-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-19#Text>.
63. Про екстрену медичну допомогу: Закон України від 05.07.2012 р. № 5081-VI. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2013, № 30, ст. 340.
64. Про забезпечення функціонування української мови як державної: Закон України від 25.04.2019 № 2704-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 21, ст. 81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>.
65. Про затвердження методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів професійної (професійно-технічної) освіти за компетентнісним підходом: Наказ МОН України від 17 лютого 2021 року № 216. URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennymetodichnih-rekomendacij-shodo-rozroblennya-standartiv-profesijnoyiprofesijno-tehnichnoyiosviti-za-kompetentnishim-pidhodom>.
66. Про затвердження Національної рамки кваліфікацій: Постанова КМУ від 23.11.2011 №1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p#Text>
67. Про затвердження Положення про організацію навчально-виробничого процесу у професійно-технічних навчальних закладах: Наказ МОН України від 30.05.2006 № 419. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0711-06#Text>
68. Про затвердження порядків надання домедичної допомоги особам при невідкладних станах: Наказ МОЗ України від 16.06.2014 р. № 398.
69. Про затвердження Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 р. № 1115.
70. Про колективні договори і угоди: Закон України від 01.07.1993 № 3356-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3356-12#Text>.
71. Про організацію навчання окремих категорій немедичних працівників навичкам надання першої невідкладної медичної допомоги: Наказ МОЗ України від 02.03.2009 р. № 132.
72. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 №2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
73. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
74. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності: Закон України від 13.12.2022 № 2834-IX. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, № 46, ст. 116.
75. Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері професійної (професійно-технічної) освіти «Сучасна професійна (професійно-технічна) освіта» на період до 2027 року: Розпорядження КМУ від 12.06.2019 №419-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/419-2019-p15>
76. Про схвалення Концепції розвитку природничо-математичної освіти (STEM-освіти) URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-shvalennyakoncepciyi-rozvitku-a960r> (дата звернення: 18.03.2024).
77. Про удосконалення підготовки з надання домедичної допомоги осіб, які не мають медичної освіти: Наказ МОЗ України від 29.03.2017 р. № 346.
78. Проект Концепції STEM – освіти в Україні. URL: mk-kor.at.ua/STEM/STEM_2017.pdf.- (дата звернення: 12.11.2021).
79. Проект розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії інноваційного розвитку України на період до 2030 року». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/gromadskeobgovorennya/2018/10/22/innovatsiynogo-rozvitkuukraini.pdf> (дата звернення: 18.03. 2024).

80. Професійний стандарт «Майстер виробничого навчання» : Наказ Міністерства економіки України від 17 серпня 2021 року № 430-21. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/346-430_majster_virobnicogo_navcanna.pdf.
81. Пупань Л.І. Постпроцеси адитивних технологій: навч. посібник для студентів спеціальності «Прикладна механіка». Харків : НТУ «ХПІ», 2023. 91 с.
82. Рекомендації та висновки Уповноваженого із захисту державної мови відповідно до Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (Розділ «Освіта і наука»). URL: <https://mova-ombudsman.gov.ua/informuvannya/derzhavna-mova-v-riznih-sferah/osvita-inauka>.
83. Рекомендації Уповноваженого із захисту державної мови щодо норм Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» та Кодексу України про адміністративні правопорушення, які стосуються обов'язкового застосування державної мови у діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій державної і комунальної форм власності. URL: <https://nmv.zsmu.edu.ua/upload/mova/mova.pdf>
84. Рекомендації ЮНІСЕФ та Міністерства освіти і науки України щодо організації програм із надолуження освітніх втрат. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/2023/07/31/Unicef.Immmediate.actions.frame.proofreading.ua.1-31.07.2023.pdf>.
85. Розвиток емоційного інтелекту в закладі загальної середньої освіти / автор-укладач Г.І. Савонова. Лисичанськ, 2021. 70 с.
86. Розвиток науково-методичної компетентності педагогічних працівників ЗП(ПТ)О у системі післядипломної освіти: науково-методичний посібник / А.Б. Єрмоленко та ін. Біла Церква : БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2021. 101 с.
87. cG-code. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/G-code> (дата звернення: 20.03.2024).
88. Сіласва І., Шевчук С., Заславська С. Методика професійного навчання: методичний посібник. Донецьк: ІПОПП УМО, 2014. 292с.
89. Скрипник М.І., Технології професійного розвитку педагогів: навч.-метод. посібник / Держ. вищ. навч. закл. «Ун-т менеджменту освіти». Київ, 2022. 231 с.
90. Сміливі навчати: практичний poradnik для педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти / уклад.: А.В. Аносова, Л.А. Петушкова. Київ: Навчай для України, 2023. 220 с.
91. Сучасна методика професійно-практичної підготовки у закладах професійної освіти: збірник дидактичних матеріалів / за ред. С.С. Шевчука. Біла Церква: БІНПО ДВНЗ «УМО», 2016. 246 с.
92. Технології формування Soft Skills в системі професійної підготовки педагога: навчальний посібник / уклад. Т.Й. Бабюк, Н.Г. Каньоса, С.М. Бабюк. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2023. 222 с.
93. Типова програма підвищення кваліфікації педагогічних працівників з розвитку цифрової компетентності : Наказ МОН України від 10.12.2021 р. № 1340. URL: <https://bit.ly/3XRhd0W>.
94. Типовий перелік допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти : Наказ МОН від 23.04.2018 № 414 (із змінами).
95. Цивільний Кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
96. Цифрова трансформація освіти і науки. URL: <https://bit.ly/3iZgvys>.
97. Шевчук С.С. Методика організації і проведення професійно-практичної підготовки учнів ПНЗ на виробництві : навчально-методичний посібник для самостійної роботи слухачів курсів підвищення кваліфікації. Біла Церква: БІНПО ДЗВН «УМО» НАПНУ, 2017.
98. Шевчук С.С. Навчально-методична діяльність педагога ЗП(ПТ)О на

засадах компетентнісного підходу: навчально-методичний посібник. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2021. 73 с.

99. Шевчук С.С. Професійно-практична підготовка учнів ПТНЗ в умовах підприємства: організація і методика проведення: методичний посібник. Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2010. 86 с.

100. Шевчук С.С. Розвиток ключових компетентностей здобувачів освіти у позааудиторній навчальній діяльності ЗП(ПТ)О: спецкурс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПНУ, 2020. 84 с.